

Poznań, 07.10.2020

Prof. dr hab. Grzegorz Króliczak

Recenzja osiągnięcia naukowego, tj. cyklu powiązanych tematycznie artykułów naukowych (nie opatrzonych wspólnym tytułem) oraz pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych, popularyzatorskich i dydaktycznych, stanowiących podstawę wniosku dr Klaudii Modlińskiej o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie PSYCHOLOGIA w dyscyplinie PSYCHOLOGIA (pisownia oryginalna)

Z wyjątkiem jednego artykułu (tj. krótkiego przeglądu badań nad psychologicznymi aspektami spożywania mięsa przez ludzi, pozycji numer pięć na liście), wszystkie pozostałe prace – a precyzyjniej, cztery pierwsze, eksperymentalne i ostatnia, szósta, przeglądowa należą do dziedziny **biopsychologii** (por. Dewsbury, D.A., 1991. Psychobiology. *American Psychologist*, 46(3), 198–205). Typowe podejście biopsychologiczne charakteryzuje najczęściej analiza zjawisk psychicznych od strony biologicznej. Niekoniecznie jednak idzie o badanie biologicznego, czy też neuronalnego podłoża „psyche”. Często oznacza ono po prostu badanie zjawisk psychicznych u zwierząt innych niż ludzie. **W takim rozumieniu, dorobek ten z pewnością przynależy do dyscypliny psychologia.**

Pozwoliłem sobie na ten wstępny wywód również z innego powodu. Prawdopodobnie, jedynie po to, by pokazać recenzentom, że habilitantka zajmuje się także „prawdziwą psychologią” (tak jakby biopsychologia nią nie była), do cyklu prac został zupełnie niepotrzebnie włączony artykuł nr 5 na liście. Być może obroniłby się jako „punkt” szósty, z notatką „przyszłe perspektywy badawcze”. Tym nie mniej, jak to często robię, na samym wstępie mej recenzji nadmienię, że przedstawione przez dr Klaudię Modlińską osiągnięcia naukowe – cykl powiązanych tematycznie artykułów, podobnie jak i pozostałe osiągnięcia naukowo-badawcze, popularyzatorskie i dydaktyczne oceniam pozytywnie. Tym samym, stwierdzam, że w mojej opinii spełniają one wymogi, jakie stawia się kandydatom na stopień doktora habilitowanego (art. 16 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, wraz z późniejszymi uaktualnieniami i/lub poprawkami: Dz. U. 2016 r. poz. 882 ze zm. W Dz. U. z 2016 r. poz. 1311). Pomimo już wspomnianej uwagi krytycznej, nie mam wątpliwości, że główne osiągnięcie naukowe Kandydatki jest spójnym cyklem raportów ze zrealizowanych projektów badawczych. Te były często sfinansowane przez czołowe instytucje wspierające badania podstawowe, a ich efekty zostały przedłożone do recenzji, a następnie opublikowane w niezłych czasopismach (niekiedy tylko branżowych) w obiegu międzynarodowym. Ponadto, Kandydatka zademonstrowała umiejętność nawiązywania ścisłej współpracy z badaczami z innych ośrodków. Posiada także dorobek dydaktyczny i popularyzatorski. Osiągnięcia te, oceniane całościowo, pokazują, że Kandydatka jest już dojrzałą badaczką, gotową do podjęcia samodzielnej pracy badawczo-naukowej.

ul. A. Szamarzewskiego 89 B, pok. 87, 60-568 Poznań

tel. +48 61 8292 396; emails: krolgreg@amu.edu.pl, krol.greg@gmail.com

<http://orcid.org/0000-0001-6121-0536>

http://www.researchgate.net/profile/Gregory_Kroliczak/

<http://www.kognilab.amu.edu.pl/index.html>

Krótki opis sylwetki naukowej Habilitantki

Doktorat z nauk humanistycznych w zakresie psychologii – **nadany w 2013 r.** (wg. wypisu na dyplomie), a nie w 2014 r., jak widnieje w autoreferacie – Kandydatka uzyskała, pracując nad kwestią udomowienia, jako czynnika warunkującego zmiany i różnicowanie wzorców zachowania, w modelu szczurzym (*Rattus norvegicus*), w Instytucie Psychologii Polskiej Akademii Nauk (IP PAN; opieka naukowa prof. dr hab. Wojciech Pisula). Wcześniej uzyskała tytuł magistra Psychologii (2006 r.), a nawet licencjat z socjologii (2005 r., jeśli nie ma kolejnych błędów w datach). W latach 2013-14 była asystentem w IP PAN; od 2014 r. jest adiunktem, a od 2019 r. także Kierownikiem *Laboratorium Psychologii Zwierząt* w IP PAN; a ponadto od 2018 r. jest także adiunktem na Wydziale Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego.

W tym miejscu, w moich recenzjach zazwyczaj pojawia się informacja o tym, czy miałem okazję poznać Kandydata/Kandydatkę osobiście. Jeśli nawet miało to miejsce, to jednak sobie tego nie przypominam. Tym niemniej, nazwisko badaczki kojarzę.

Osiągnięcie naukowe Habilitantki odpowiadające treści art. 16 ust. 2 Ustawy

Na przedstawiony mi do oceny cykl publikacji składa się następujących sześć prac (wszystkie w j. angielskim):

- 1) Modlinska, K., Stryjek, R., & Pisula, W. (2015). Food neophobia in wild and laboratory rats (multi-strain comparison). *Behav Processes*, 113, 41-50. doi: 10.1016/j.beproc.2014.12.005
- 2) Modlinska, K., & Stryjek, R. (2016). Food neophobia in wild rats (*Rattus norvegicus*) inhabiting a changeable environment - A field study. *PLoS One*, 11(6), e0156741. doi: 10.1371/journal.pone.0156741
- 3) Modlinska, K., Stryjek, R., Chrzanowska, A., & Pisula, W. (2018). Social environment as a factor affecting exploration and learning in pre-juvenile rats. *Behav Processes*, 153, 77-83. doi: 10.1016/j.beproc.2018.05.010
- 4) Modlinska, K., Chrzanowska, A., & Pisula, W. (2019). The impact of changeability of enriched environment on exploration in rats. *Behav Processes*, 164, 78-85. doi: 10.1016/j.beproc.2019.04.015
- 5) Modlinska, K., & Pisula, W. (2018). Selected Psychological Aspects of Meat Consumption-A Short Review. *Nutrients*, 10(9). doi: 10.3390/nu10091301
- 6) Modlinska, K., & Pisula, W. (2020). The Norway rat, from an obnoxious pest to a laboratory pet. *Elife*, 9. doi: 10.7554/eLife.50651

(Ta ostatnia praca jest częścią większego zbioru eLife: *The Natural History of Model Organisms*. Ufając wykazowi PubMed i PMC musiałbym w tym miejscu przyjąć, że autorka podaje zły tytuł publikacji. Idzie o to, że „*The Natural History of Model Organisms*” to nazwa serii, kolekcji, a nie część tytułu tego artykułu!)

W materiałach głównych znajduje się także, bardziej pasujący do powyższej listy (choć niedozwolony [?] w cyklach artykułów tworzących osiągnięcie naukowe/habilitacyjne), rozdział książkowy pt. “Social influences on food neophobia in nonhuman animals” autorstwa Modlińska i Pisula. Skoro tak, to bardziej precyzyjne odniesienie literaturowe także pomnę.

Dorobek składający się na wskazany tu cykl publikacji, stanowiący oceniane osiągnięcie naukowe, został opublikowany na przestrzeni ostatnich pięciu lat. Mamy tu w połowie prace dwuautorskie, a pozostałe wieloautorskie, przy czym nie więcej niż czteroautorskie (praca numer trzy); zawsze z wiodącym wkładem Habilitantki. Pierwsze cztery prace są pod względem tematycznym bardzo spójne. **Każda z nich porusza bowiem kwestie neofobii u szczurów**: pierwsze dwie dotyczą (potencjalnych) obaw przed spożywaniem nowych, nieznanymi pokarmów; kolejne dwie (potencjalnych) zahamowań w eksplorowaniu nowego pod jakimś względem otoczenia i wpływu na ten rodzaj zachowań procesu „wychowania”. Od strony czysto językowej, prace są niemal bez zarzutu. (Jedynie by pokazać, że bardzo uważnie je przeczytałem wskażę na jeden przykładowy, drobny błąd: „stain” [powinno być *strain*] w zwrocie „trial by stain interaction” kilkakrotnie powielony.) Ostatnia praca, z eLife, dotycząca historii badań z wykorzystaniem szczura norweskiego (*Rattus norvegicus*) to przeglądówka, którą czytało się z wielką przyjemnością oraz zaciekawieniem. Artykuł ten łączy w sobie rzetelność naukową z ogromnymi walorami popularyzatorskimi.

Krótką oceną merytoryczną ww. osiągnięcia naukowego Habilitantki

Moja recenzja tego dorobku napisana zostanie z dwóch perspektyw. Pierwsza, to perspektywa badacza, który miał okazję przyglądać się pracom ze szczurami tylko z boku, ale za to przez kilka lat (obserwując i na bieżąco będąc informowanym o tematach raczej dość odległych, bo poruszanych w laboratorium, którego szefem był prof. Klaus-Peter Ossenkopp). W ramach ciekawostki, dodam, że po części jest to również perspektywa „od środka”, gdyż mój gabinet na *Western Ontario* znajdował się w sektorze „odziedziczonym” po tych zwierzętach. Przez to miałem prawdziwie klimatyzowane pomieszczenie i niemal idealne warunki do pracy przez lata. Druga perspektywa, to spojrzenie badacza, który bardzo ceni rzetelne raporty statystyczne.

Wszystkie te prace były już wcześniej zrecenzowane przez fachowców z branży, więc nie jest moją rolą ani kwestionować ich nowatorstwo, ani tym bardziej zasadność wykorzystania takich, a nie innych statystyk. Byłem jednak trochę zdumiony, że w branży „szczurzej neofobii pokarmowej” nie doceniano wcześniej kwestii nowości pojemnika. Nawet jeśli nie do końca tak jest, rozumiem, że doktor Modlińska wraz ze współpracownikami podeszli do tematu ze świeżym spojrzeniem, zrobili to lepiej niż poprzednicy i uzyskali bardziej rzetelne wyniki (Modlińska, Stryjek, Pisula, 2015). Takie nowe podejście do starego tematu ma na pewno wielką wartość, zwłaszcza jeśli da się współcześnie lepiej, niż to dawniej bywało, kontrolować kluczowe zmienne. Podejrzewam również, że ogromne znaczenie miało wykorzystanie trzeciego pokolenia – już częściowo udomowionego, ale nadal z domieszką „genów dzikich” – szczurów, które jednak wciąż przypominały pod względem wielu cech „strukturalnych” osobniki dzikie, oraz ich porównanie z innymi zwierzętami, tj. takimi o innych historiach udomowienia i odmiennym statusie genetycznym. Monitorowano i analizowano wiele różnych reakcji na nowy pokarm: latencje, tempo jedzenia, liczbę podejść, próbkowania jedzenia, zanim doszło do spożycia, itp. Wiele z uzyskanych tu wyników przeczy wcześniejszym raportom, zwłaszcza tym, z nieco bardziej odległej

przeszłości. Być może po części da się to wyjaśnić fazą habituacyjną tych prac, a być może i lepszą kontrolą innych zmiennych.

Ciekawą przeciwwagę dla tego eksperymentu, stanowiła praca z prawdziwie dzikimi szczurami, w ich niemal całkowicie naturalnym otoczeniu (Modlińska, Stryjek, 2016). Wskazuje ona bowiem na dwufazowość *naturalnej* neofobii pokarmowej: może tu bowiem najpierw chodzić o konfrontację z nowym obiektem, a dopiero później o specyficzną reakcję na własności samego pokarmu. Z pewnością wielu zmiennych nie dało się tu kontrolować, ale, z drugiej strony, trafność ekologiczna takich badań jest raczej dużo wyższa. (Coś za coś.)

Nieco bardziej zaskakującym był wynik, że oddzielenie szczurów od matki w okresie przedmłodzieńczym, nie miało większego znaczenia dla rozwoju ich zdolności poznawczych. Przynajmniej tych testowanych zdecydowanie później, co chyba jest jednak pewną słabością (Modlińska, Stryjek, Chrzanowska, Pisula, 2018). Wyniki prac dotyczących eksploracji wzbogaconego środowiska przez różne grupy szczurów (Modlińska, Chrzanowska, Pisula, 2019) wydały mi się dość intuicyjne, co nie znaczy, że mało wartościowe. Swoją drogą, w autoreferacie zostały one omówione w innej kolejności, niż kolejność na liście przedstawiającej cykl. Wprowadziło to u mnie, małe zamieszanie. Nie będę już jednak dalej komentować ani uzyskanych tu wyników, ani układu i omówienia prac w autoreferacie. Przejdę teraz do sposobu uzyskania oraz raportowania wyników, czyli uwag dotyczących „statystyki”.

Pierwsza praca po prostu przytłaczała. Najzwyczajniej brakowało tam myśli przewodniej, która pozwalałaby uporządkować tę złożoną relację, dotyczącą istotnych i nieistotnych różnic statystycznych. Nie było też dla mnie jasnym dlaczego testy *post hoc* raz uwzględniały porównania wielokrotne, innym razem nie (lub nie było takiej potrzeby). Być może jest to zupełnie naturalna praktyka w tej branży, lub akurat były to wymogi narzucone przez recenzentów, więc i nie ma specjalnie o czym dyskutować. Jednakże, praca trzecia i czwarta były pod tym względem dużo łatwiejsze w odbiorze. Tym nie mniej, kilka rzeczy w nich zaskakiwało. Dlaczego najpierw raportowano wyniki wielowymiarowe (multivariate), a następnie jednowymiarowe (univariate; nie do końca dało się to wywnioskować)? Być może rzeczywiście tak jest, że w przypadku niektórych czynników wszystkie można traktować jak przypadkowe, czy losowe (random), a dla innych efektów zasadnym jest przyjąć, że muszą one być stałe (fixed effects). Nie uzyskałem, nie zauważyłem [?] w metodach zapowiedzi, wyjaśnienia dlaczego tak, a nie inaczej wyniki te będą / są raportowane. Swoją drogą, być może prosty test t Studenta był stosowany *post hoc* w przypadku aż tak prostych „simple main effects”, że nic więcej nie było trzeba. Może wówczas jednak warto o tym czytelnika uprzedzić?

Wspomniałem już wcześniej o autoreferacie. Na koniec jedynie dodam, iż zdziwiło mnie, że nie ma już wymogów przedstawienia jego wersji w j. angielskim. Alternatywnie, w materiałach jakie otrzymałem przypadkowo takiej wersji nie było. Szkoda, gdyż przeczytanie/porównanie wersji polskiej i angielskiej daje lepszy wgląd w całość.

Czas na podsumowanie tej części oceny: Habilitantka jawi się jako badaczka, która potrafi dobrze zaprojektować, przeprowadzić i zanalizować (i raportować, w bardzo wyrefinowany, niekiedy zbyt skomplikowany sposób!), wreszcie zinterpretować wyniki badań biopsychologicznych, które stanowią integralną część

współczesnej psychologii. Innymi słowy, posiada znaczne kwalifikacje w zakresie projektowania i opisywania badań w swej dziedzinie.

Wykaz innych osiągnięć Habilitantki, usystematyzowany zgodnie z kryteriami zawartymi w rozporządzeniach Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Autorstwo lub współautorstwo monografii naukowych

Brak

Wykaz opublikowanych rozdziałów w monografiach naukowych:

Lista obejmuje trzy takie rozdziały, jeden opublikowany w r. 2018 oraz dwa w roku 2020.

Członkostwo w redakcjach monografii naukowych

Brak

Wykaz (pozostałych) opublikowanych artykułów w czasopismach naukowych

Nie wliczając ww. publikacji, lista pozostałych trzynastu (13) prac/publikacji, w których Habilitantka jest współautorem lub pierwszym autorem (1), jest bardzo ciekawa. Obejmuje dwa czasopisma ze współczynnikiem wpływu powyżej 4.0.

Ponadto:

Lista ta obejmuje dodatkowych sześć prac (cztery ze współczynnikiem wpływu) z okresu przed uzyskaniem stopnia doktora!

Wykaz osiągnięć projektowych, itp. oraz publicznej realizacji dzieł artystycznych (pkt. 5-6) z wykazu osiągnięć

Nie dotyczy

Informacja o prezentacjach na międzynarodowych lub krajowych konferencjach naukowych, wykładach na zaproszenie i wykładach plenarnych

*Habilitantka wykazała **18 pozycji** na mniej lub bardziej prestiżowych konferencjach zagranicznych i krajowych.*

*Ponadto, w wykazie są **trzy (3) konferencje z przed uzyskania doktoratu.***

Udział w komitetach organizacyjnych i naukowych konferencji krajowych oraz międzynarodowych, z podaniem funkcji.

Członek komitetu naukowego konferencji ISSIS, 2017, Warszawa

Udział lub kierowanie międzynarodowymi lub krajowymi projektami badawczymi

Habilitantka wykazała 5 takich pozycji, wszystkie z Narodowego Centrum Nauki. W jednym projekcie (l. 2016-20) jest kierownikiem, w drugim (l. 2018-2022) współautorem i głównym wykonawcą, tak jak i w pozostałych trzech już zrealizowanych i zakończonych.

Członkostwo w międzynarodowych lub krajowych towarzystwach naukowych, wraz z informacją o pełnionych funkcjach

Habilitantka jest członkiem dwóch towarzystw polskich, od 2013 i 2015 r.

Informacje o odbytych stażach w instytucjach naukowych

Habilitantka ma w CV jeden krótki staż zagraniczny, w świetnym ośrodku w Lethbridge w Kanadzie. Ponadto, półroczny staż badawczy w ośrodku polskim.

Komitety redakcyjne i rady naukowe czasopism - BRAK

Recenzowane prace naukowe lub artystyczne, w tym recenzje w czasopismach naukowych:

11 recenzji w czasopismach anglojęzycznych, często zagranicznych

Informacja o udziale w zespołach badawczych realizujących inne projekty niż wcześniej wymienione

Kontynuacja współpracy nawiązanej w Lethbridge (prof. Sergio Pellis).

Współpraca z zespołem z UW.

Uczestnictwo w zespołach oceniających wnioski o finansowanie badań, o przyznanie nagród naukowych, oraz innych konkursach naukowych lub dydaktycznych

Komisja rekrutacyjna do szkoły doktorskiej PAN; Komisja ds. Ocen pracowników PAN.

Współpraca z otoczeniem społecznym i gospodarczym, w tym ekspertyzy i opracowania na zamówienia instytucji publicznych: BRAK

Udział w zespołach eksperckich i konkursowych

Ekspert MNiSW ds. Dobrostanu zwierząt

Członek lokalnej Komisji Etyki oraz Przewodnicząca Zespołu ds. Dobrostanu Zwierząt Doświadczalnych w IP PAN

INFORMACJE NAUKOMETRYCZNE:

Sumaryczny IF publikacji: **46,496** (IF z roku publikacji)

Liczba cytowań: Google Scholar – 271, 181 bez autocytowań, **SCOPUS** – 167

Indeks Hirscha: Google Scholar – 8, **SCOPUS** – 6

Punkty MNiSW: 355 (do 2018) oraz 510 od (2019)

OSIĄGNIĘCIA DYDAKTYCZNE I POPULARYZATORSKIE

Prowadzi dwa autorskie wykłady wraz ćwiczeniami na dwóch uczelniach (w tym UW). Ponadto ma w CV prowadzenie jednego wykładu fakultatywnego.

Osoba odpowiedzialna za kontakt z mediami w IP PAN

Przewodnicząca Komisji stypendialnej

Członek zespołu aplikującego o HR Excellence in Research

Piknik Naukowy Polskiego Radia i Centrum Nauki Kopernik

Wygłosiła przynajmniej cztery wykłady popularnonaukowe

Brała udział w audycji radiowej (program w PR 4, nt. epigenetyki)

Autorka artykułu popularnonaukowego (Charaktery, 2017)

Opieka naukowa nad studentami: Promotorka **14 prac licencjackich.**

Ocena pozostałych osiągnięć Habilitantki na podstawie przedstawionego wykazu

W przypadku pozostałej aktywności naukowej, Habilitantka wykazuje wystarczające zaangażowanie. Kieruje / kierowała i realizuje / realizowała (inne) projekty badawcze. Ma w swym CV prezentacje naukowe oraz popularno-naukowe. Aktywność recenzencka jest również wystarczająca. Wreszcie, Habilitantka jest także wykładowcą oraz opiekunem naukowym studentów I stopnia.

Podsumowanie recenzji

Cały dorobek dr Klaudii Modlińskiej spełnia, w moim odczuciu, wymagania stawiane obecnie kandydatom na stopień doktora habilitowanego. Sądząc głównie po CV publikacyjnym, Habilitantka jest przygotowana do samodzielnej pracy naukowej. Dlatego, niniejszym, wnioskuję o dopuszczenie jej do kolejnego etapu w przewodzie habilitacyjnym.

Z poważaniem,

Grzegorz Króliczak